

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

- Παρουσία του ανθρώπου στην Κρήτη πριν τουλάχιστον **8.000 χρόνια**
- 3000-1200πΧ **Μινωική περίοδος**
- Οι **Δωριείς**, αφού κατέστρεψαν τις Μυκήνες στην κεντρική Ελλάδα, εγκαταστάθηκαν στο νησί γύρω στο 1100 π.Χ.
- Το 69 π.Χ. η Κρήτη έγινε **Ρωμαϊκή επαρχία** μέχρι το 369 μ.Χ..
- Η πρώτη περίοδος **Βυζαντινής διακυβέρνησης** διάρκεσε από το 395 μ.Χ. μέχρι το 824 μ.Χ..
- Το 824 μ.Χ. ξεκίνησε η **Αραβική διακυβέρνηση** που κράτησε ενάμιση αιώνα, κατά τη διάρκεια του οποίου η Κρήτη έγινε το κέντρο των Σαρακηνών πειρατών στην ανατολική Μεσόγειο. Γύρω από την πρωτεύουσά τους, έχτισαν μια τάφρο (Χάνδακα) και τη βάφτισαν El Khandak. Είναι το σημερινό Ηράκλειο.
- Ο στρατηγός του Βυζαντίου Νικηφόρος Φωκάς απελευθέρωσε την Κρήτη από την Αραβική κατοχή κατά το 961 μ.Χ..
- Οι **Βενετοί** κατέλαβαν την Κρήτη το 1204 και η κατοχή τους διήρκεσε για 465 χρόνια, έως το 1669.
- Η **Τουρκοκρατία** στην Κρήτη ξεκίνησε μετά την πτώση του Ηρακλείου το 1669.
- Ο Δασκαλογιάννης ηγήθηκε της πρώτης μεγάλης εξέγερσης το 1770.
- Η μεγάλη Κρητική Επανάσταση ξέσπασε το 1866 υποβοηθούμενη από εθελοντές και ενισχύσεις από όλη την ελεύθερη Ελλάδα.
- Το 1898 και διακηρύχτηκε η **ανεξαρτησία της Κρητικής Δημοκρατίας**.
- Η «**Επανάσταση του Θερίσου**» το **1905**, με αρχηγό τον Ελευθέριο Βενιζέλο, οδήγησε στην **ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα το 1913**, με τη Συνθήκη του Λονδίνου.
- Η Κρήτη πήρε μέρος στον **ελληνοϊταλικό πόλεμο**.
- Οι επίλεκτες γερμανικές αεροπορικές δυνάμεις έπεσαν με αλεξίπτωτα στις **2 Μαΐου 1941**. Στις 30 Μαΐου η μάχη τελείωσε και οι συμμαχικές δυνάμεις αποχώρησαν από τα βουνά και επιβιβάστηκαν για την Αίγυπτο.

ΚΥΡΙΑΚΗ 7/12

ΣΟΥΔΑ: ΛΙΜΑΝΙ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΧΑΝΙΩΝ

Ετυμολογείται από τη λατινική λέξη "**suda**" που σημαίνει χαρακώματα, στενή δίοδος. Αναφέρεται η ύπαρξη αλυκών στο μυχό του κόλπου της Σούδας, από την αρχαιότητα.

Το **1538**, ο πειρατής Χαΐρεντίν Μπαρμπαρόσα αποβιβάζεται στη Σούδα καίει και λεηλατεί την περιοχή. Το **1645**, τα Χανιά μετά από σύντομη πολιορκία πέφτουν στα χέρια των Τούρκων και το **1669** ολοκληρώνεται η κατάκτηση της Κρήτης. Η Βενετία συνθηκολογεί με τον όρο να διατηρήσει τις οχυρωμένες νησίδες Γραμβούσα, Σούδα και Σπιναλόγκα.

Η Σούδα θα αποτελέσει πλέον την έδρα των Βενετών στην Κρήτη μέχρι τις 27 Σεπτεμβρίου του **1715**, οπότε παραδίνεται και αυτή στους Τούρκους.

Το **1870** ο Ρεούφ Πασάς έκτισε το **κάστρο των Απτέρων** και εγκατέστησε 150 οικογένειες Τούρκων που ζούσαν στη νησίδα του φρουρίου, μέχρι τις 14 Φεβρουαρίου 1913, οπότε η Κρήτη ενώθηκε με την υπόλοιπη Ελλάδα.
ΣΥΜΜΑΧΙΚΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ

Στην περιοχή "Βλητές", δυτικά του μυχού του όρμου σε ένα θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον βρίσκονται οι τάφοι Στρατιωτών των συμμάχων που

έπεσαν, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Το κοιμητήριο κτίστηκε και συντηρείται από την Κοινοπολιτειακή Επιτροπή στρατιωτικών ταφών.

ΟΙ ΤΑΦΟΙ ΤΩΝ BENIΖΕΛΩΝ

Οι Τάφοι των Βενιζέλων βρίσκονται σε μια ιστορική τοποθεσία των Χανίων, δίπλα στον Ενετικό ναό του Προφήτη Ηλία στη θέση Φρούδια. Κατά την τελευταία επανάσταση του 1897, εδώ ιδρύθηκε το Επαναστατικό Στρατόπεδο των Κρητών στο Ακρωτήρι[1].

ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ ΤΩΝ ΤΖΑΓΚΑΡΟΛΩΝ

Η Μονή της Αγίας Τριάδας των Τζαγκαρόλων ή Μουρτάρων είναι ένα από τα πλουσιότερα και ομορφότερα μοναστήρια της Κρήτης. Η μονή κτίστηκε από τους Ενετούς άρχοντες Ιερεμία και Λαυρέντιο Τζαγκαρόλο κατά τον 17ο αιώνα.

ΧΑΝΙΑ

ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

. Στα προϊστορικά χρόνια, γύρω στο 4.000 π.Χ., κατά τη διάρκεια του μινωικού πολιτισμού, η αρχαία πόλη της Κυδωνίας ήταν μια από τις σημαντικότερες πόλεις-κράτη της Κρήτης και στα ερείπιά της χτίστηκαν τα Χανιά, Αλ Χανίμ, γύρω στον 9ο με 10ο αιώνα μ.Χ., επί Αραβικής κατοχής. Μέχρι σήμερα, Άραβες, Ενετοί, Τούρκοι, Γερμανοί έχουν αφήσει σημαντικά αρχιτεκτονικά κατάλοιπα τους.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΧΑΝΙΩΝ

Η Δημοτική Αγορά Χανίων, το τεράστιο κτίσμα των 4.000 τ.μ., είναι ένα από τα σημαντικότερα νεότερα μνημεία της πόλης. Κτίστηκε το 1913

πάνω στον προμαχώνα Piatta Forma, στη μέση των τειχών της Ενετικής περιόδου. Στην ουσία επρόκειτο για μια σοβαρή παρέμβαση εκσυγχρονισμού, και ενοποίησης της παλιάς με την νέα πόλη, η οποία αναπτυσσόταν ραγδαία έξω από τα βενετσιάνικα τείχη.

Μέχρι τα τέλη του 19ου αιώνα, στη Δημοτική Αγορά Χανίων βρίσκονταν πρόχειρα εγκατεστημένα κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία, και καταστήματα λαχανικών, μια υπαίθρια λαϊκή αγορά δηλαδή, όπου οι χωρικοί έφερναν τα προϊόντα τους να τα πουλήσουν.

Το 1908, σύμφωνα με το πρότυπο της σκεπαστής αγοράς της Μασσαλίας απέκτησε σχήμα σταυρού, και τέσσερις πόρτες, μία σε κάθε πτέρυγα.

Τα επίσημα εγκαίνιά της Δημοτικής Αγοράς Χανίων έγιναν από τον τότε Πρωθυπουργό της Ελλάδας Ελευθέριο Βενιζέλο στις 4 Δεκεμβρίου 1913, τρεις μέρες δηλαδή μετά την επίσημη τελετή της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα.

Λίγο πριν τη Μάχη της Κρήτης, τον Μάιο του 1941, αποπερατώθηκε το αντιαεροπορικό καταφύγιο στη νοτιοανατολική πλευρά της Δημοτικής Αγοράς Χανίων.

Κατά τη διάρκεια της Κατοχής η Δημοτική Αγορά Χανίων χρησιμοποιήθηκε από τους Γερμανούς για τις ανάγκες του στρατού κατοχής.

ΚΑΘΟΛΙΚΟ ΕΝΕΤΙΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

Σήμερα στεγάζεται το αρχαιολογικό μουσείο της πόλης

ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΧΑΜΑΜ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΚΑΤΡΕ

Το Τούρκικο Χαμάμ στην οδό Κατρέ είναι ένα από τα δημόσια λουτρά που κατασκεύασαν οι Οθωμανοί όσο ήταν κυρίαρχοι στα Χανιά. Βρίσκεται στην παλιά αριστοκρατική συνοικία Καστέλι της παλιάς πόλης των Χανίων.

Πρόκειται για ένα κτίσμα που περιβάλλεται από καμαροσκέπαστες στοές και μικρότερους τρούλους. Ο κεντρικός χώρος στο Τούρκικο Χαμάμ στην οδό Κατρέ καλύπτεται από έναν χαμηλωμένο τρούλο χωρίς τύμπανο. Υπήρχε και δεύτερος όροφος ενώ, ένα μέρος των περιμετρικών κτισμάτων έχει καταστραφεί.

Το Τούρκικο Χαμάμ στην οδό Κατρέ είναι από τα τουρκικά λουτρά που συνεχίζουν την παράδοση των ρωμαϊκών και βυζαντινών λουτρών, με τα **υπόγεια «υπόκαυστα»** και τις **πήλινες σωληνώσεις** που μεταφέρουν το **ζεστό νερό και τον ατμό** στους κατάλληλους χώρους.

Η συνοικία του Καστελίου βρίσκεται στον λόφο επάνω από το παλιό λιμάνι, και αποτελεί τον πρώτο πυρήνα της πόλης των Χανίων.

ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΛΟΥΤΡΟ -ΧΑΜΑΜ – (ΧΑΛΗΔΩΝ)

Το Τούρκικο Χαμάμ στην οδό Χάληδων 35 κτίστηκε κοντά στη θέση ρωμαϊκού λουτρού με ψηφιδωτά δάπεδα. Είναι ένα κτίσμα με πολλούς μικρούς τρούλους στην οροφή του. Είχε χτιστεί στη θέση του βενετσιάνικου μοναστηριού της Αγίας Κλάρας που βρισκόταν απέναντι από τη Μονή του Αγίου Φραγκίσκου.

ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΧΑΜΑΜ ΤΟΠΑΝΑ

Το Τούρκικο Χαμάμ Τοπανά βρίσκεται στην ομώνυμη συνοικία Τοπανά στη βορειοδυτική πλευρά της παλιάς πόλης των Χανίων. Το κτίσμα του Τουρκικού Χαμάμ Τοπανά σώζεται σε καλή κατάσταση, παρά τις μεταγενέστερες επεμβάσεις που έχουν γίνει. Πρόκειται για ένα οικοδόμημα με έξι μεγάλους ημισφαιρικούς τρούλους χωρίς τύμπανο, στο οποίο μεταγενέστερα προστέθηκε όροφος.

Η σχετικά απλή και ταπεινή εξωτερική εμφάνιση του κτιρίου είναι συνηθισμένη πρακτική στην κατασκευή των Τουρκικών Λουτρών. Τα γυάλινα «μάτια» σε σχήμα καμπάνας που κοσμούν τους θόλους αποτελούν την μοναδική πηγή φωτισμού, με εξαίρεση τις βορειοδυτικές πλευρές, όπου υπάρχουν τρία τοξωτά παράθυρα.

Ο ΦΑΡΟΣ

Η ιστορία του φάρου αυτού ξεκινάει από πολύ παλιά, αν και τη σημερινή του μορφή την πήρε από τους Αιγύπτιους τον 19ο αιώνα.

Οι Ενετοί, με την απειλή των Τούρκων να εξαπλώνεται στα τέλη του 16ου αιώνα, έκαναν πολύ σημαντικά οχυρωματικά έργα σε όλη τη Κρήτη. Το 1595-1601 έκαναν μεγάλες επεμβάσεις στο λιμάνι των Χανίων. Στο κέντρο περίπου του λιμενοβραχίονα έκτισαν τον προμαχώνα του Αγίου Νικολάου (σημερινή φορτέτσα), που μαζί με το φρούριο του Φιρκά, θα προστάτευε την είσοδο του λιμανιού. Παράλληλα κατασκεύασαν άνοιγμα για την ανανέωση του νερού και την αποφυγή των επιχωματώσεων. Εκείνη την εποχή έκτισαν και το φάρο στην άκρη του μόλου, πάνω στο φυσικό βράχο.

ΤΟ ΝΕΩΡΙΟ ΜΟΡΟ

Το Νεώριο Μόρο πήρε το όνομά του από τον ομώνυμο Ενετό προβλεπτή (=στρατιωτικός διοικητής) των Χανίων που επέβλεπε την κατασκευή των εξαιρετικά εντυπωσιακών για την εποχή τους (**αρχές 16ου αιώνα**) οικοδομημάτων.

Είναι μια μεγάλη πέτρινη κατασκευή, με αψιδωτή πρόσοψη. Κατά την εποχή της ακμής και της χρήσης του, το Νεώριο Μόρο ήταν ανοικτό προς την θάλασσα, ώστε να μπορούν τα πλοία να μπαίνουν και να βγαίνουν μετά τις εργασίες ανεμπόδιστα.

ΘΕΡΙΣΣΟΣ

Το κυρίως φαράγγι, με τις κατακόρυφες επιβλητικές βραχοπλαγιές του και την οργιώδη βλάστηση, έχει μήκος 6 χλμ, ενώ ο Κλαδισός Ποταμός που το διαρρέει μεταφέρει τα νερά από τα Λευκά Όρη στην παραλία της Νέας Χώρας.

Ιστορική σημασία απέκτησε το χωριό με την **Επανάσταση του Θερίσου το 1905**, όταν ο Ελευθέριος Βενιζέλος και οι οπαδοί του διακήρυξαν την εναντίωσή τους στο καθεστώς του Πρίγκιπα Γεωργίου, της Κρητικής Δημοκρατίας, και ζήτησαν την Ένωση της Κρήτης με την ελεύθερη Ελλάδα. Στο χωριό, υπάρχει το Στρατηγείο του Ελευθερίου Βενιζέλου που στεγάζει το Λαογραφικό και Ιστορικό Μουσείο Θερίσου, αλλά και το Μουσείο Εθνικής Αντίστασης Θερίσου.

Λίμνη Κουρνά

Η λίμνη Κουρνά είναι η μοναδική φυσική λίμνη γλυκού νερού της Κρήτης. Αναφέρεται στην αρχαιότητα με την ονομασία Κορήσια.

ΔΕΥΤΕΡΑ 8/12
ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΠΟΛΗ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Χώρος συνάντησης «5» πολιτισμών:

- ο το λιμάνι της πρωτεύουσας της Μινωικής Κρήτης και του βασιλιά Μίνωα.
- ο Κάστρο των βυζαντινών,
- ο Φρούριο της τάφρου (Rabdh el Chandak) των Αράβων,
- ο Χάνδακας της μεσοβυζαντινής περιόδου,
- ο Candia των Ενετών,
- ο Kandiye των Οθωμανών,
- ο Ηράκλειο του σήμερα.

Η πόλη του Ηρακλείου ως οικισμός, υπήρχε από το 1000-950 π.Χ, γύρω από το σημερινό Ενετικό λιμάνι, αποτελώντας το επίνειο της Κνωσού.

Κατά την πρώτη Βυζαντινή περίοδο, ονομαζόταν **Κάστρο**, λόγω της οχύρωσής του με τείχος.

Το **824 μ.Χ** το Βυζαντινό Κάστρο πέφτει στα χέρια των Σαρακηνών Αράβων, που το οχυρώνουν με τείχος ανοίγοντας μια βαθιά τάφρο, για αυτό, οι Άραβες ονομάζουν το Ηράκλειο «φρούριο της Τάφρου»

(**Rabd hel Khantak**), ονομασία που παρέμεινε για αιώνες (εξελλ. **Χάνδακας**). Μετά από συνεχόμενες αποτυχημένες προσπάθειες των Βυζαντινών να ανακτήσουν την Κρήτη, ο Νικηφόρος Φωκάς την απελευθερώνει το **961** μ.Χ.

Η **κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους της Δ΄ Σταυροφορίας** συνοδεύτηκε από διανομή των εδαφών της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, συμπεριλαμβανομένης και της Κρήτης. Η **βενετσιάνικη εξουσία** εδραιώθηκε οριστικά το **1217**, και για τους επόμενους τεσσαρισήμισι αιώνες, η Κρήτη αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες, **κτήσεις της «Γαληνοτάτης Δημοκρατίας»**. Πρωτεύουσα παρέμεινε το Κάστρο που μετονομάστηκε πλέον σε **Κάντια** (Candia), μία πόλη με εξαιρετική οικονομική και πνευματική κίνηση.

Από το 1645 ξεκινά η σταδιακή κατάληψη του νησιού από τους Οθωμανούς. **Τον Μάιο του 1648 αρχίζει η πολιορκία του Χάνδακα, μία από τις πλέον μακροχρόνιες πολιορκίες στην παγκόσμια ιστορία. Τελικά οι αμυνόμενοι συνθηκολογούν το Σεπτέμβριο του 1669 και αποχωρούν.**

Δημιουργείται το **Εγιαλέτι** (διοικητική περιφέρεια) της Κρήτης, με έδρα το Χάνδακα, που πλέον ονομάζεται επίσημα **Καντιγιέ** (Kandiye).

Η οθωμανική κυριαρχία διαρκεί έως το **1898**. Στις 9 Δεκεμβρίου 1898 αποβιβάζεται στην Κρήτη ο πρίγκιπας Γεώργιος, ως Ύπατος Αρμοστής της Αυτόνομης Κρητικής Πολιτείας. Σύμφωνα με το νέο καθεστώς, στο νησί παραχωρείται **διευρυμένη αυτονομία**, υπό την επικυριαρχία του σουλτάνου και την προστασία των ευρωπαϊκών δυνάμεων, που εξασφαλίζουν την τάξη στο νησί. Το μέλλον της Κρήτης καθορίζεται οριστικά με το τέλος των Βαλκανικών πολέμων. Το Δεκέμβριο του **1913 κηρύσσεται επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα**. Η μικρασιατική καταστροφή το 1922 αποτελεί την αφετηρία του ελληνικού μεσοπολέμου (1922-1940). Στην Κρήτη, και ειδικότερα το Ηράκλειο, εγκαθίστανται χιλιάδες πρόσφυγες ενώ, παράλληλα, **οι τελευταίοι μουσουλμάνοι κάτοικοι υποχρεώνονται να εγκαταλείψουν το νησί.**

Για το Ηράκλειο η απελευθέρωση έρχεται τον Οκτώβριο του 1944, αλλά οι τελευταίοι κατακτητές αποχωρούν από το νησί μετά τη συνθηκολόγηση της Γερμανίας, το **Μάιο του 1945**.

ΤΑΦΟΣ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ (1883-1957) ΣΤΟΝ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ ΜΑΡΤΙΝΕΓΚΟ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ

Η Βασιλική του Αγίου Μάρκου είναι εκκλησία που κτίστηκε τους πρώτους βενετικούς χρόνους (1239) και αποτέλεσε τον τόπο, όπου γινόταν η επίσημη ανάληψη των καθηκόντων των αρχόντων και των αξιωματούχων. Μετά την τουρκική κατάκτηση (1669), ο ναός μετατράπηκε μέχρι το 1915 σε τζαμί.

Λότζια

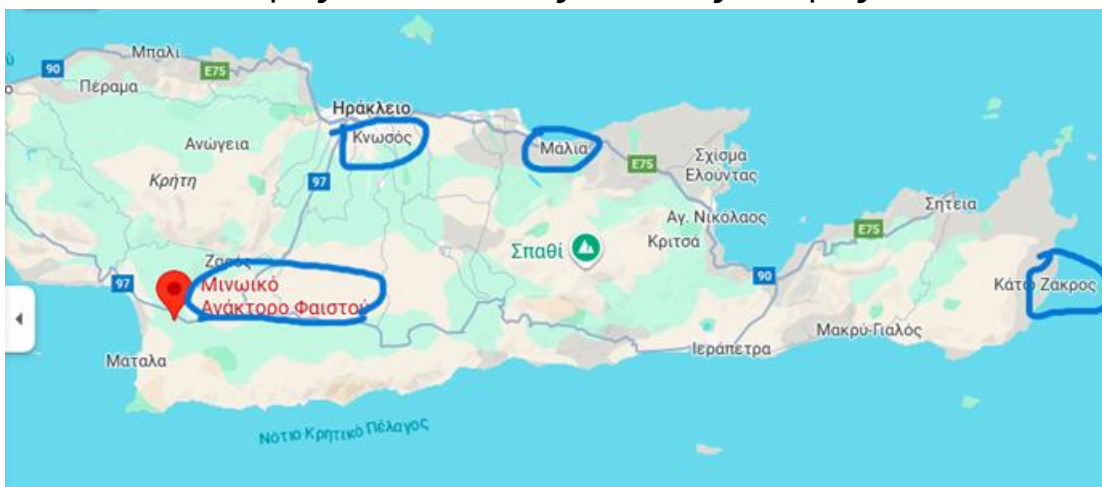
Ενετικό οικοδόμημα (το τέταρτο κατά σειρά κτίριο, τα προηγούμενα είχαν καταστραφεί) που χτίστηκε το 1626-1628 από τον Φραγκίσκο Μοροζίνι.

Στο κτίριο συγκεντρώνονταν ευγενείς και άρχοντες και περνούσαν τον ελεύθερο χρόνο τους, συζητώντας διάφορα θέματα, οικονομικά, εμπορικά, πολιτικά. Η εξωτερική πλευρά της Λότζια φέρει 82 μετόπες στολισμένες με οικόσημα και τρόπαια, ενώ στο ισόγειο υπάρχει αίθριος χώρος

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ: το μουσείο του Μινωικού πολιτισμού

Οι πολιτισμοί της **Εποχής του Χαλκού** (περίπου 3300–1200 π.Χ.)

- Κυκλαδικός Πολιτισμός: Υπάρχει από παλαιότερες περιόδους, προηγούμενος του Μινωικού και Μυκηναϊκού.
- Μινωικός Πολιτισμός: Με κέντρο την Κρήτη, άνθισε μεταξύ 2000 και 1450 π.Χ. Περιοχές όπου αναπτύχθηκε ο Μινωικός πολιτισμός είναι: Κνωσός, Φαιστός, Ζάκρος, Μάλια.

- Μυκηναϊκός Πολιτισμός: Ακμάζει αργότερα, από περίπου 1600 έως 1100 π.Χ.
- Η καθημερινή ζωή των Μινωιτών

- Τρόπος ζωής: Ήταν άνθρωποι χαρούμενοι και ειρηνικοί. Αγαπούσαν τη φύση και τις διασκεδάσεις.
- Επαγγέλματα: Ασχολούνταν με το εμπόριο, άλλοι ήταν ψαράδες, γεωργοί και κτηνοτρόφοι.
- Κατοικίες: Ζούσαν σε καλοφτιαγμένα πέτρινα σπίτια, που είχαν έναν ή δύο ορόφους, μεγάλα παράθυρα και αποθήκες
- Τα παιδιά: Τα παιδιά γυμνάζονταν κι έπαιζαν πάλη, κυνηγητό, επιτραπέζια παιχνίδια, όπως, το ζατρίκιο που μοιάζει με το σημερινό σκάκι.
- Άντρες: Οι άντρες ντύνονταν απλά, φορούσαν το λεγόμενο «ζώμα», που έμοιαζε με κοντή φούστα ή ποδιά σφιγμένη στη μέση.
- Γυναίκες: Εντυπωσιακά ήταν τα ενδύματα και η εμφάνιση των γυναικών της Μινωικής εποχής, αλλά και η ίδια η θέση τους στην κοινωνία, που θεωρείται ότι ήταν ισότιμη με του άνδρα. Νεαρές κοπέλες συμμετείχαν για παράδειγμα σε ένα εξαιρετικά δύσκολο αγώνισμα, τα ταυροκαθάψια, ντυμένες σαν άνδρες, δηλαδή μόνο με ζώμα. Ακόμη ελάμβαναν την θέση της ιέρειας της μινωικής Κρήτης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΝΩΣΣΟΥ – ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΤΟΥ ΜΙΝΩΑ

Το Ανάκτορο της Κνωσού είναι το μεγαλύτερο από τα κέντρα της μινωικής εξουσίας. Πρόκειται για ένα κτιριακό συγκρότημα που αναπτύσσεται σε χώρο 22.000 τ.μ. Χτισμένο σ' ένα, κατά μεγάλο ποσοστό, τεχνητό λόφο ήταν το εντυπωσιακότερο από τα μινωικά ανάκτορα.

Γύρω από την κεντρική αυλή αναπτύσσονται τέσσερις πτέρυγες:

στη **δυτική πλευρά** του ανακτόρου υπάρχουν συγκεντρωμένες:

οι αίθουσες των τελετών στους επάνω ορόφους,

οι δημόσιες αποθήκες (18 μακρόστενα δωμάτια) με τα μεγάλα πιθάρια, τα ιερά,

τα θησαυροφυλάκια, και

η αίθουσα του θρόνου που αποτελείται από τον προθάλαμο και τον κυρίως χώρο του θρόνου.

Στο **νοτιοδυτικό τμήμα** του ανακτόρου βρίσκεται η Δυτική Αυλή και η Δυτική Είσοδος που οδηγεί στο Διάδρομο Πομπής, που ήταν διακοσμημένος με τοιχογραφίες ("Πρίγκιπας με τα κρίνα").

Στην αριστερή πλευρά του διαδρόμου βρίσκονται τα Προπύλαια και τα περίφημα Διπλά Κέρατα, ένα από τα ιερά σύμβολα της μινωικής

θρησκείας.

Στην **ανατολική πλευρά** του αναπτύσσονταν τα βασιλικά διαμερίσματα, στα οποία οδηγούσε ένα μεγάλο κλιμακοστάσιο, τα δωμάτια του προσωπικού και ένα ιερό.

Από τα σημαντικότερα δωμάτια είναι η αίθουσα των Διπλών Πελέκεων και το Διαμέρισμα της Βασίλισσας με την τοιχογραφία των δελφινιών.

Στα **βόρεια και ανατολικά του διαμερίσματος της βασίλισσας** βρίσκονται

οι βασικές αποθήκες και

ο Διάδρομος του Ζατρικίου (ένα είδος σκακιού).

Ανατολικότερα, κατασκευάστηκαν

τα διάφορα εργαστήρια, καθώς και

οι βασιλικές αποθήκες.

Στην **βόρεια πτέρυγα** κυριαρχεί το λεγόμενο "Τελωνείο", μία δεξαμενή καθαρμών και ένα λιθόκτιστο θέατρο. Από το θέατρο ξεκινάει Πλακόστρωτος Δρόμος που οδηγούσε στο μικρό ανάκτορο.

Τέλος, στη **νότια πτέρυγα** υπήρχε το μεγαλοπρεπές νότιο Πρόπυλο.

Η ανασκαφή του ανακτόρου έγινε το 1900 υπό τον Α. Evans μέχρι και το 1931.

ΤΡΙΤΗ 9/12

ΕΛΟΥΝΤΑ

Η πρώτη καταγεγραμμένη εγκατάσταση στην περιοχή της Ελούντας ήταν η πόλη της Ολούς. Η αρχαία Ολούς χρονολογείται περίπου στα 3500 με 4000 χρόνια π.Χ. Κατά τη Μινωική Εποχή είχε μεγάλη ακμή.

Το μεγαλύτερο μέρος της Ολούντας είναι βυθισμένο στην θάλασσα από το τέλος της αρχαιότητας και τα ερείπια είναι ορατά ακόμη και σήμερα, στην περιοχή “Κανάλι”.

ΣΠΙΝΑΛΟΓΚΑ

Η Σπιναλόγκα είναι ένα βραχώδες νησάκι, το οποίο κλείνει από τα βόρεια τον κόλπο της Ελούντας. Οι Βενετοί κυβερνήτες του 16ου αιώνα της περιοχής αποκόλλησαν αυτό το βράχο από την ακτή της Κρήτης και στη συνέχεια έχτισαν ένα φρούριο για να προστατεύσουν το κόλπο από εχθρικά πλοία.

Από το 1903 έως το 1957, χρησιμοποιήθηκε ως αποικία για τους λεπρούς της εποχής. Σήμερα, τα ερείπια δίνουν μια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα εγκατάλειψης.

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Η πόλη στην αρχαιότητα ήταν το **επίνειο της σημαντικής Δωρικής πόλης Λατώ**. Παρουσίασε ιδιαίτερη ακμή τον 3ο π.Χ. αιώνα σαν εμπορικό λιμάνι και κέντρο αποστολής μισθοφόρων.

Το 1206, ο Ερρίκος Πεσκατόρε, ένας γενοβέζος αρχιπειρατής, έχτισε φρούριο πάνω στο ύψωμα. Το **φρούριο** ονομάστηκε **Μιραμπέλλο**. Μέσα στο φρούριο υπήρχε αποθήκη αλατιού, όπου φυλασσόταν με ιδιαίτερη φροντίδα το πολύτιμο προϊόν από τις αλυκές της Ελούντας.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Το **άγαλμα της Αρπαγής της Ευρώπης**, - ύψους 4 μέτρων, έχει σχεδιάσει ο βραβευμένος σκηνοθέτης Νίκος Κούνδουρος. Βρίσκεται στη νέα προβλήτα του λιμανιού του Αγίου Νικολάου. Είναι φτιαγμένο από μπρούντζο, χάλυβα και γυαλί, εξολοκλήρου σφυρηλατημένο στο χέρι, ενώ το βάρος του πλησιάζει τους 6 τόνους.

Η **πλατεία Νεάρχου**, όπως ονομάζεται η παλαιότερη πλατεία ΚΤΕΛ, είναι σχεδιασμένη με ψηφιδωτά θαλάσσια μοτίβα, από την αρχιτέκτονα Μάρω Δαγιάντη.

Οι **σκάλες της πόλης** είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της, με αρκετούς αρχιτέκτονες της περιοχής να έχουν σχεδιάσει από μια.

Η **Κιτροπλατεία**, μια πλατεία με μικρή παραλία, από την οποία ξεκινάει πετρόχτιστος πεζόδρομος που ακολουθεί την ακτογραμμή και καταλήγει στη Μαρίνα. Το όνομά της προέρχεται από το εμπόριο των κίτρων καθώς από αυτήν την παραλία κι εξαιτίας του βάθους της, μπορούσαν να φορτώσουν τα εμπορικά καΐκια προτού ακόμα η πόλη αποκτήσει λιμάνι.

ΛΙΜΝΗ ΒΟΥΛΙΣΜΕΝΗ

Η λίμνη Βουλισμένη (‘Λίμνη’ για τους ντόπιους) στο κέντρο της πόλης, είναι μια μικρή, κυκλική λίμνη γεμάτη από απόκρημνους βράχους. Στον πυθμένα της λίμνης υπάρχει πολεμικό υλικό που εγκαταλείφθηκε από τους Γερμανούς στρατιώτες προτού αποχωρήσουν στο τέλος του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΗ 10/12

ΡΕΘΥΜΝΟ

Η **Φορτέτσα** επιβλέπει το Ρέθυμνο από τον **λόφο Παλαιόκαστρου**, Το οχυρό αποτελεί σήμα κατατεθέν του Ρεθύμνου από τα τέλη του 16ου αιώνα, οπότε και χτίστηκε για την ενίσχυση της άμυνας της πόλης, αποτελώντας ταυτόχρονα διοικητικό και θρησκευτικό κέντρο του Ρεθύμνου, όπως μαρτυρούν το Palazzo, η οικία των Συμβούλων, το επισκοπικό μέγαρο και ο καθεδρικός ναός του Αγίου Νικολάου, ο οποίος επί Τουρκοκρατίας μετατράπηκε σε τζαμί.

Το πενταγωνικό οχυρό έξω από τη Φορτέτσα που στα χρόνια της Τουρκοκρατίας προστάτευε την κεντρική πύλη της, σήμερα στεγάζει το **Αρχαιολογικό Μουσείο του Ρεθύμνου**,

Οι πόρτες, Μεγάλη Πόρτα -Porta Guora και Porta dello squero στην είσοδο της **Παλιάς Πόλης**, οδηγούν στο ιστορικό κέντρο, όπου οι βενετσιάνικες αναφορές εναλλάσσονται με τζαμιά και ψηλόλιγνους μιναρέδες. Κοντά στην πλατεία του Αγνώστου Στρατιώτη σώζεται το **Τζαμί Καρά Μουσά Πασά** και το **Τζαμί του Γαζή Χουσεΐν Πασά ή Τζαμί Νερατζέ**, το **τζαμί της Τουρχάν Χαντιτζέ**, μέλος του χαρεμιού του σουλτάνου Ιμπραήμ.

Το **Ιστορικό -Λαογραφικό Μουσείο** στεγάζεται σε βενετσιάνικο κτήριο του 17ου αιώνα, δείγμα αναγεννησιακής αστικής κατοικίας της τελευταίας φάσης της Ενετοκρατίας στην Κρήτη.

Στην Πλατεία Τίτου Πετυχάκη υπάρχει η **ενετική κρήνη Rimondi**, ένα μνημείο του 17ου αιώνα, που κάλυπτε μεγάλο μέρος των υδρευτικών αναγκών του Ρεθύμνου.

Η **Loggia** οικοδομήθηκε τον 16^ο αιώνα και ήταν ένα λαμπρό κτήριο στο κέντρο της πόλης, το οποίο αποτελούσε χώρο συγκέντρωσης και συσκέψεων των ευγενών.

Ο **αιγυπτιακός φάρος**, 9 μέτρων, κατασκευάστηκε από τους Αιγυπτίους τη δεκαετία του 1830, όταν οι Τούρκοι τους παραχώρησαν την Κρήτη.

Το **Ενετικό Λιμάνι** διαθέτει λιμενοβραχίονα, που από τον 13ο αιώνα προστάτευε τις βενετσιάνικες γαλέρες.

ΧΩΡΙΟ ΦΟΔΕΛΕ

Οι Τούρκοι επεδίωξαν να ελέγξουν στενά την περιοχή του Φόδελε, επειδή το μικρό λιμάνι ήταν σημείο που προσέγγιζαν τα ελληνικά πλοία μεταφέροντας εθελοντές και πολεμοφόδια για τους επαναστάτες.

Στο χωριό Φόδελε υπάρχουν δύο προτομές του **Δομήνικου Θεοτοκόπουλου** (1541-1614). Η μία εκ των δύο, βρίσκεται στην πλατεία, κάτω από έναν πλάτανο που η ηλικία του ξεπερνά τα 1000 χρόνια.

ΜΟΝΗ ΑΡΚΑΔΙΟΥ

Η ίδρυσή της, αποδίδεται είτε στον αυτοκράτορα Αρκάδιο τον 12ο αιώνα, είτε σε μοναχό Αρκάδιο τον 16ο αιώνα. Η οχυρωματική αρχιτεκτονική της μονής περιλαμβάνει ισχυρά τείχη και πολλούς βοηθητικούς χώρους. Το **ολοκαύτωμα του 1866**, με την ανατίναξη της οйнаποθήκης, αποτέλεσε ορόσημο για την απελευθέρωση του νησιού το 1898. Η **UNESCO** έχει χαρακτηρίσει το **Αρκάδι** ως **Ευρωπαϊκό Μνημείο Ελευθερίας**, αναγνωρίζοντας την ιστορική του σημασία και τη συμβολή του στον αγώνα για την ελευθερία.

ΠΕΜΠΤΗ 11/12

ΕΝΥΔΡΕΙΟ

Στις 61 δεξαμενές συνολικής χωρητικότητας 1.600.000 λίτρων του μεγαλύτερου ενυδρείου της χώρας έχουν δημιουργηθεί βιότοποι όπου φιλοξενούνται 2.500 οργανισμοί από 200 είδη. Το Ενυδρείο Κρήτης είναι ένα από τα μεγαλύτερα και πλέον σύγχρονα ενυδρεία της Ευρώπης και στεγάζεται στην παλιά Αμερικάνικη Βάση Γουρνών.

[1] Το πρωί της 9ης Φεβρουαρίου 1897 είχαν αρχίσει αψιμαχίες ανάμεσα στους Οθωμανούς και τους Κρήτες, οι οποίοι ύψωσαν την Ελληνική Σημαία στα Φρούδια.

Το μεσημέρι της ίδιας ημέρας, με την παρακίνηση των Οθωμανών, ο Ιταλικός και ο Ρωσικός στόλος βομβάρδισαν τα Φρούδια, όπου κυμάτιζε η σημαία και έγινε μεγάλη μάχη. Οι «συμμαχικές» οβίδες πέτυχαν το κοντάρι της σημαίας και αυτή έπεσε στο έδαφος. Τότε ήταν που καταγράφηκε μια από τις ενδοξότερες στιγμές της Κρητικής Ιστορίας. Ο επαναστάτης Σπύρος Καγιαλεδάκης, μέσα σε βροχή από σφαίρες, έπιασε τη σημαία και την ύψωσε, κάνοντας το κορμί του κοντάρι. Μετά από λίγο σίγησαν τα πολυβόλα. Το συμβολικό αυτό γεγονός αναπαριστά το άγαλμα του «Καγιαλέ» στο χώρο των Τάφων. Κατά το βομβαρδισμό του λόφου από τις Μεγάλες Δυνάμεις, ο ναός καταστράφηκε. Αποκαταστάθηκε από τους Ρώσους, που θεώρησαν ότι η έκρηξη ενός κανονιού στη ρωσική ναυαρχίδα ήταν η τιμωρία του Προφήτη Ηλία για την καταστροφή του ναού.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΚΑΤΣΟΥΛΗ ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΗΝΙΑΚΟΥΔΑΚΗΣ